T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ ve İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

BÖLÜM KALİTE ÇALIŞMALARI SÜRECİ VE DOKÜMANLARI

GİRİŞ

Bölüm kalite faaliyetleri, Kurum İç Değerlendirme Raporu (KİDR) Hazırlama Kılavuzu (Sürüm 3.1./2022) referans alınarak düzenlenmeli ve bu kriterlere göre raporlaştırılmalıdır. KİDR, paydaşlarla iletişim ve iş birliği, öz değerlendirme çalışmaları ve kalite güvencesi kültürünün yaygınlaştırılması ve içselleştirilmesi amacıyla kullanılmalıdır. Raporun hazırlanma sürecinin bölüme katkısının artırılması amacıyla çalışmalarda kapsayıcılık ve katılımcılığın sağlanması, bürokratik veri yönetiminden daha ziyade süreç yönetimi yaklaşımının benimsenmesi, kalite komisyonu çalışmalarında şeffaflığın sağlanması ve sürekli eğitim çalışmalarıyla desteklenmesi beklenmektedir.

KİDR'de yükseköğretim bölümün iç kalite güvencesi sisteminin olgunluk düzeyi irdelenmelidir. Bu kapsamda bölümün;

• Değerleri, misyon ve hedefleriyle uyumlu olarak; kalite güvencesi sistemi, eğitim ve öğretim, Ar-Ge, toplumsal katkı ve yönetim sistemi süreçlerinde sahip olduğu kaynakları ve yetkinlikleri nasıl planladığı ve yönettiği,
• Bölüm genelinde ve süreçler bazında izleme ve iyileştirmelerin nasıl gerçekleştirildiği,
• Planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma (PUKÖ) süreçlerine paydaş katılımının ve kapsayıcılığın nasıl sağlandığı,
• İç kalite güvencesi sisteminde güçlü ve iyileşmeye açık alanların neler olduğu,
• Gerçekleştirilemeyen iyileştirmelerin nedenleri,
• Yükseköğretimin hızlı değişen gündemi kapsamında bölümün rekabet avantajını koruyabilmesi için kalite güvencesi sisteminde sürdürülebilirliği nasıl sağlayacağı sorularını kanıta dayalı olarak yanıtlaması beklenmektedir.

KİDR; YÖKAK Değerlendirme Ölçütleri, KİDR Hazırlama Kılavuzu, YÖKAK Dereceli Değerlendirme Anahtarı (Rubrik) ve önceki yıllara ait KİDR'ler ile dış değerlendirme raporları dikkate alınarak Kalite Güvencesi Yönetim Bilgi Sistemi (KGYBS) üzerinden hazırlanmalıdır. Raporda yer alan bilgiler; çeşitli belgeler ve kanıtlarla desteklenmelidir.

YÖKAK'ın kurumsal değerlendirme süreçleri, bütüncül bir bakış açısıyla; "Liderlik, Yönetişim ve Kalite", "Eğitim ve Öğretim", "Araştırma ve Geliştirme" ve "Toplumsal Katkı" başlıkları altında toplam 14 ölçüt ve 46 alt ölçüt ile gerçekleştirilmektedir. Değerlendirme süreçlerinde kullanılan temel araç olan YÖKAK Dereceli Değerlendirme Anahtarı, yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme çalışmaları ve kurum iç değerlendirme raporu yazımında ve aynı zamanda dış değerlendirme süreçlerinde de kullanılan rubrik tarzında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır.

YÖKAK Dereceli Değerlendirme Anahtarı'nda her bir alt ölçüt için kalite güvencesi süreç ya da mekanizmaları; planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma (PUKÖ) basamaklarının olgunluk

düzeyleri dikkate alınarak tanımlanmış olup, 1-5 arasındaki bir ölçekle derecelendirilmiştir. Bu anahtarla olgunluk düzeyi belirlenen alt ölçütler, ilgili ölçütlerin karşılanma düzeyini ortaya koymaktadır.

Kılavuzda ölçütlerin karşılanma düzeyine ilişkin hangi kanıtların beklendiği her alt ölçüt altında bulunan "örnek kanıtlar" bölümünde yer almaktadır. Sunulan kanıtlar rapor içeriği ve seçilen olgunluk düzeyiyle tutarlı olmalı; aynı zamanda yapılan açıklamaları destekleyecek şekilde çeşitlendirilmelidir. Bazı durumlarda bir bilgi, belge veya doküman birden çok ölçütün/alt ölçütün kanıtı olabilmektedir. Bu durumda bilgi, belge veya dokümanın yalnızca ilgili bölümlerine atıf yapılmalıdır.

KİDR hazırlanırken kılavuzda yer alan hususlara ilişkin "bu husus kurumumuzda mevcuttur", "bu hususa ilişkin uygulama bulunmaktadır", "kurumumuzda söz konusu sistem bulunmaktadır" şeklinde kısa cevaplar vermek yerine, ilgili sürecin kurumda nasıl işlediğine ve yönetildiğine ilişkin ayrıntıya yer verecek şekilde bir yöntemin izlenmesi beklenmektedir. Ayrıca kılavuzda yer alan hususlar dışında dikkat çekilmek istenen kuruma özgü durumlar söz konusu ise bunlara da raporda yer verilebileceği unutulmamalıdır.

BÖLÜM HAKKINDA BİLGİLER

Bu başlıkta, bölümün tarihsel gelişimi, misyonu, vizyonu, değerleri, hedefleri, organizasyon yapısı ve iyileştirme alanları hakkında bilgi verilmeli ve aşağıdaki hususları içerecek şekilde düzenlenmelidir.

1. İletişim Bilgileri

2. Tarihsel Gelişimi

3. Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri

A. LİDERLİK, YÖNETİŞİM VE KALİTE

A.1. Liderlik ve Kalite

Bölümün, kurumsal dönüşümünü sağlayacak olan yönetişim modeli, liderlik yaklaşımları, iç kalite güvence mekanizmaları ve kalite güvence kültürünü içselleştirilmesi hakkında bilgi verilmelidir.

A.1.1. Yönetişim Modeli ve İdari Yapı

Bölümdeki karar verme mekanizmaları, kontrol ve denge unsurları; kurulların çok sesliliği ve bağımsız hareket kabiliyeti, paydaşların temsil edilmesi; öngörülen yönetişim modeli ile gerçekleşmenin karşılaştırılması yapılmalıdır. Organizasyon şeması ve bağlı olma/rapor verme ilişkileri; görev tanımları, iş akış süreçleri belirlenmeli, yayımlanmalı ve işleyişin paydaşlarca bilinirliği sağlanmalıdır.

A.1.2. Liderlik

Bölümde süreç liderleri bölümün değerleri ve hedefleri doğrultusunda stratejilerinin yanı sıra; yetki paylaşımını, ilişkileri, zamanı, kurumsal motivasyon ve stresi dengeli bir şekilde yönetmektedirler. Birimlerde liderlik anlayışı ve koordinasyon kültürü yerleşmiş, akademik ve idari birimler ile yönetim arasında iletişim ağının işleyişi sağlanmıştır. Liderlik süreçleri ve kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesi için sürekli iyileştirilmektedir.

A.1.3. Kurumsal Dönüşüm Kapasitesi

Yükseköğretim ekosistemi içerisindeki değişimleri, küresel eğilimleri, ulusal hedefleri ve paydaş beklentilerini dikkate alarak kurumun geleceğe hazır olmasını sağlayan çevik yönetim yetkinliği vardır.

Geleceğe uyum için amaç, misyon ve hedefler doğrultusunda kurumu dönüştürmek üzere değişim yönetimi, kıyaslama, yenilik yönetimi gibi yaklaşımları kullanır ve kurumsal özgünlüğü güçlendirir.

A.1.4. İç Kalite Güvencesi Mekanizmaları

PUKÖ çevrimleri ve takvim yılı temelinde hangi işlem, süreç, mekanizmaların devreye gireceği planlanmalı, akış şemaları belirlenmeli, sorumluluklar ve yetkiler tanımlanmalı, gerçekleşen uygulamalar değerlendirilmelidir. Takvim yılı temelinde tasarlanmayan diğer kalite döngülerinin ise tüm katmanları içerdiği kanıtları ile belirtilmeli, gerçekleşen uygulamalar değerlendirilmelidir. Bölüme ait kalite güvencesi rehberi gibi, politika ayrıntılarının yer aldığı erişilebilen ve güncellenen bir doküman hazırlanmalıdır.

A.1.5. Kamuoyunu Bilgilendirme ve Hesap Verebilirlik

Kamuoyunu bilgilendirme sürecinin hangi kanalların nasıl kullanılacağı tasarlanmış olmalıdır. Bölüm web sayfasının doğru, güncel ve kolay erişilebilir bilgileri sunması için gerekli mekanizma kurulmalıdır. Bölümün özerklik ile hesap verebilirlik kavramlarına ilişkin bulgular oluşturulmalı, içe ve dışa hesap verme yöntemleri kurgulanmalı ve uygulanmalıdır. Alınan geri beslemeler ile uygulamaların etkinliği ölçülmeli, bölümün dış paydaşları, ilişkili olduğu yerel yönetimler, diğer üniversiteler, kamu kurumu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sanayi ve yerel halk ile olan ilişkileri değerlendirilmelidir.

A.2. Misyon ve Stratejik Amaçlar

Bölüm; vizyon, misyon ve amacını gerçekleştirmek üzere politikaları doğrultusunda oluşturduğu stratejik amaçlarını ve hedeflerini planlayarak uygulamalı, performans yönetimi kapsamında sonuçlarını izleyerek değerlendirmeli ve kamuoyuyla paylaşmalıdır.

A.2.1. Misyon, Vizyon ve Politikalar

Bölümün misyon ve vizyon ifadesi tanımlanmalı, bölüm çalışanlarınca bilinmeli ve paylaşılmalıdır. Kalite güvencesi politikası paydaşların görüşü alınarak hazırlanmalı, kalite güvencesinin yönetim şekli, yapılanması, temel mekanizmaları, merkezi kurgu ve birimlere erişimi açıklanmalıdır. Eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı, yönetişim sistemi ve uluslararasılaşma politikaları olmalı ve kalite güvencesi politikası sayılan özellikleri taşımalıdır.

A.2.2. Stratejik Amaç ve Hedefler

Bölümün Stratejik Planı oluşturulmalı, mevcut dönemi kapsayan, kısa/orta uzun vadeli amaçlar, hedefler, alt hedefler, eylemler ve bunların zamanlaması, önceliklendirilmesi, sorumluları, mali kaynakları bulunmalı; tüm paydaşların görüşü alınarak hazırlanmalıdır. Mevcut stratejik plan hazırlanırken bir öncekinin ayrıntılı değerlendirilmesi yapılmalı, yıllık gerçekleşme takip edilerek ilgili kurullarda tartışılmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır.

A.2.3. Performans Yönetimi

Bölümde performans yönetim sistemleri bütünsel bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Bölümün stratejik bakış açısını yansıtan performans yönetimi süreç odaklı ve paydaş katılımıyla sürdürülmeli, tüm temel etkinlikleri kapsayan kurumsal performans göstergeleri tanımlanmalı ve paylaşılmalıdır. Performans göstergelerinin iç kalite güvencesi sistemi ile nasıl ilişkilendirildiği tanımlanmalı ve yazılı olmalıdır. Kararların yıllar içinde değişimi takip edilmeli, izleme sonuçları yazılmalı ve gerektiği şekilde kullanıldığına dair kanıtlar toplanmalıdır.

A.3. Yönetim Sistemleri

Bölüm, stratejik hedeflerine ulaşmayı nitelik ve nicelik olarak güvence altına almak amacıyla mali, beşerî ve bilgi kaynakları ile süreçlerini yönetmek üzere bir sisteme sahip olmalıdır.

A.3.1. Bilgi Yönetim Sistemi

Bölümün önemli etkinlikleri ve süreçlerine ilişkin veriler toplanmalı, analiz edilmeli, raporlanmalı ve stratejik yönetim için kullanılmalıdır. Akademik ve idari birimlerin kullandıkları Bilgi Yönetim Sistemi entegre olmalı ve kalite yönetim süreçlerini beslemeli, Bilgi Yönetim Sistemi güvenliği, gizliliği ve güvenilirliği sağlanmalıdır.

A.3.2. İnsan Kaynakları Yönetimi

İnsan kaynakları yönetimine ilişkin kurallar ve süreçler belirlenmeli, şeffaf şekilde yürütülen bu süreçler bölümde herkes tarafından bilinmelidir. Eğitim ve liyakat öncelikli kriterler olmalı, yetkinliklerin artırılması hedeflenmelidir. Çalışan memnuniyet, şikâyet ve önerilerini belirlemek ve izlemek amacıyla geliştirilmiş olan yöntem ve mekanizmalar uygulanmalı ve sonuçları değerlendirilerek iyileştirilmelidir.

A.3.3. Finansal Yönetim

Temel gelir ve gider kalemleri tanımlanmalı ve yıllar içinde izlenmelidir. Finansal kaynakların yönetimine ilişkin süreçler ve uygulamalar tanımlanmalı, finansal kaynakların planlama, kullanım ve izleme uygulamalarının kurumun stratejik planı ile uyumu sağlanmalı, finansal kaynakların yönetimi süreçlerine ilişkin izleme ve iyileştirme kanıtları düzenlenmeli, standart uygulamalar ve mevzuatın yanı sıra; bölümün ihtiyaçları doğrultusunda geliştirdiği özgün yaklaşım ve uygulamalar oluşturulmalıdır.

A.3.4. Süreç Yönetimi

Bölüme ait tüm etkinliklere ait süreçler ve alt süreçler tanımlanmalıdır. Süreçlerdeki sorumlular, iş akışı, yönetim, sahiplenme yazılı olmalı ve kurumca içselleştirilmelidir. Süreç yönetiminin başarılı olduğunun kanıtları toplanmalı, sürekli süreç iyileştirme döngüsü kurulmalıdır.

A.4. Paydaş Katılımı

Bölüm, iç ve dış paydaşlarının stratejik kararlara ve süreçlere katılımını sağlamak üzere geri bildirimlerini almak, yanıtlamak ve kararlarında kullanmak için gerekli sistemleri oluşturmalı ve yönetmelidir.

A.4.1. İç ve Dış Paydaş Katılımı

İç ve dış paydaşların karar alma, yönetişim ve iyileştirme süreçlerine katılım mekanizmaları tanımlanmalı, gerçekleşen katılımın etkinliği, kurumsallığı ve sürekliliği irdelenmektedir. Uygulama örnekleri, iç kalite güvencesi sisteminde özellikle öğrenci ve dış paydaş katılımı ve etkinliği sağlanmalı, sonuçlar değerlendirilmeli ve bağlı iyileştirmeler gerçekleştirilmelidir.

A.4.2. Öğrenci Geri Bildirimleri

Öğrenci görüşleri sistematik olarak ve çeşitli yollarla alınmalı, etkin kullanılmalı ve sonuçları paylaşılmalıdır. Kullanılan yöntemlerin geçerli ve güvenilir olması, verilerin tutarlı ve temsil eder olması sağlanmalıdır. Öğrenci şikâyetleri ve/veya önerileri için muhtelif kanallar oluşturulmalı, öğrencilerce bilinir olması sağlanmalı, adil ve etkin çalıştığı denetlenmelidir.

A.4.3. Mezun İlişkileri Yönetimi

Mezunların işe yerleşme, eğitime devam, gelir düzeyi, işveren/ mezun memnuniyeti gibi istihdam bilgileri sistematik ve kapsamlı olarak toplanmalı, değerlendirilmeli, kurum gelişme stratejilerinde kullanılmalıdır.

A.5. Uluslararasılaşma

Bölüm, uluslararasılaşma stratejisi ve hedefleri doğrultusunda süreçlerini yönetmeli, organizasyonel yapılanmasını oluşturmalı ve sonuçlarını periyodik olarak izleyerek değerlendirmelidir.

A.5.1. Uluslararasılaşma Süreçlerinin Yönetimi

Uluslararasılaşma süreçlerinin yönetimi ve organizasyonel yapısı kurumsallaştırılmalı, yönetim ve organizasyonel yapının işleyişi ve etkinliği irdelenmelidir.

A.5.2. Uluslararasılaşma Kaynakları

Uluslararasılaşmaya ayrılan kaynaklar belirlenmiş, paylaşılmış, kurumsallaşmış olmalı, bu kaynaklar nicelik ve nitelik bağlamında izlenmeli ve değerlendirilmelidir.

B. EĞİTİM ve ÖĞRETİM

B.1. Program Tasarımı, Değerlendirmesi ve Güncellenmesi

Bölüm, öğretim programlarını Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesi (TYYÇ) ile uyumlu; öğretim amaçlarına ve öğrenme çıktılarına uygun olarak tasarlamalı, öğrencilerin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verdiğinden emin olmak için periyodik olarak değerlendirmeli ve güncellemelidir.

B.1.1. Programların Tasarımı ve Onayı

Programların amaçları ve öğrenme çıktıları oluşturulmalı, TYYÇ ile uyumu belirtilmeli, kamuoyuna ilan edilmelidir. Ders bilgi paketleri varsa ulusal çekirdek programı, varsa ölçütler (örneğin akreditasyon ölçütleri vb.) dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Program çıktılarının gerçekleştiğinin nasıl izleneceğine dair planlama yapılmalı, özellikle kurumun ortak çıktıların irdelenme yöntem ve süreci ayrıntılı belirtilmelidir. Öğrenme çıktılarının ve gerekli öğretim süreçlerinin yapılandırılmasında bölüm bazında ilke ve kurallar bulunmalıdır.

B.1.2. Programın Ders Dağılım Dengesi

Programın ders dağılımına ilişkin ilke, kural ve yöntemler tanımlanmalıdır. Öğretim programı (müfredat) yapısı zorunlu-seçmeli ders, alan-alan dışı ders dengesini gözetmekte, kültürel derinlik ve farklı disiplinleri tanıma imkânı vermelidir. Ders sayısı ve haftalık ders saati öğrencinin akademik olmayan etkinliklere de zaman ayırabileceği şekilde düzenlenmelidir. Bu kapsamda geliştirilen ders bilgi paketlerinin amaca uygunluğu ve işlerliği izlenmeli ve bağlı iyileştirmeler yapılmalıdır.

B.1.3. Ders Kazanımlarının Program Çıktılarıyla Uyumu

Derslerin öğrenme kazanımları tanımlanmış ve program çıktıları ile ders kazanımları eşleştirmesi oluşturulmalı ve ilan edilmelidir. Kazanımların ifade şekli öngörülen bilişsel, duyuşsal ve devinimsel seviyeyi açıkça belirtmelidir. Ders öğrenme kazanımlarının gerçekleştiğinin nasıl izleneceğine dair planlama yapılmalı, özellikle alana özgü olmayan (genel) kazanımların irdelenme yöntem ve süreci ayrıntılı belirtilmelidir.

B.1.4. Öğrenci İş Yüküne Dayalı Ders Tasarımı

Tüm derslerin AKTS değerleri web sayfasında paylaşılmalı, öğrenci iş yükü takibi ile doğrulanmalıdır. Staj ve mesleğe ait uygulamalı öğrenme fırsatları ve yeterince öğrenci iş yükü ve kredi çerçevesinde değerlendirilmelidir.

B.1.5. Programların İzlenmesi ve Güncellenmesi

Her program ve ders için program amaçlarının ve öğrenme çıktılarının izlenmesi planlandığı şekilde gerçekleşmesi sağlanmalıdır. Bu sürecin işleyişi ve sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilmelidir. Eğitim ve öğretim ile ilgili istatistiki göstergeler periyodik ve sistematik şekilde izlenmeli, tartışılmalı, değerlendirilmeli, karşılaştırılmalı ve kaliteli eğitim yönündeki gelişim sürdürülmelidir. Program akreditasyonu planlaması, teşviki ve uygulaması olmalı; kurumun akreditasyon stratejisi belirtilmeli ve sonuçları tartışılmalıdır. Akreditasyonun getirilerinin, iç kalite güvence sistemine katkısı değerlendirilmelidir.

B.1.6. Eğitim ve Öğretim Süreçlerinin Yönetimi

Bölüm, eğitim ve öğretim süreçlerini bütüncül olarak yönetmek üzere; organizasyonel yapılanma (üniversite eğitim ve öğretim komisyonu, öğrenme ve öğretme merkezi, vb.), bilgi yönetim sistemi ve uzman insan kaynağına sahip olmalıdır. Eğitim ve öğretim programlarının tasarlanması, yürütülmesi, değerlendirilmesi ve güncellenmesi faaliyetlerine ilişkin kurum genelinde ilke, esaslar ile takvim belirlenmelidir. Programlarda öğrenme kazanımı, öğretim programı (müfredat), eğitim hizmetinin verilme biçimi öğretim yöntemi ve ölçme-değerlendirme uyumu ve tüm bu süreçlerin koordinasyonu üst yönetim tarafından takip edilmelidir.

B.2. Programların Yürütülmesi (Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme)

Bölüm, hedeflediği nitelikli mezun yeterliliklerine ulaşmak amacıyla öğrenci merkezli ve yetkinlik temelli öğretim, ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulamalıdır. Kurum, öğrenci kabulleri, diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına yönelik açık kriterler belirlemeli; önceden tanımlanmış ve ilan edilmiş kuralları tutarlı şekilde uygulamalıdır.

B.2.1. Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğretim yöntemi öğrenciyi aktif hale getiren ve etkileşimli öğrenme odaklı olmalıdır. Tüm eğitim türleri içerisinde o eğitim türünün doğasına uygun; öğrenci merkezli, yetkinlik temelli, süreç ve performans odaklı disiplinlerarası, bütünleyici, vaka/uygulama temelinde öğrenmeyi önceleyen yaklaşımlara yer verilmelidir. Bilgi aktarımından çok derin öğrenmeye, öğrenci ilgi, motivasyon ve bağlılığına odaklanılmalıdır. Örgün eğitim süreçleri ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerini kapsayan; teknolojinin sunduğu olanaklar ve ters yüz öğrenme, proje temelli öğrenme gibi yaklaşımlarla zenginleştirilmelidir. Öğrencilerinin araştırma süreçlerine katılımı müfredat, yöntem ve yaklaşımlarla desteklenmelidir. Tüm bu süreçlerin uygulanması, kontrol edilmesi ve gereken önlemlerin alınması sistematik olarak değerlendirilmelidir.

B.2.2. Ölçme ve Değerlendirme

Öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirme, yetkinlik ve performans temelinde yürütülmeli ve öğrencilerin kendini ifade etme olanakları çeşitlendirilmelidir. Ölçme ve değerlendirmenin sürekliliği çoklu sınav olanakları ve bazıları süreç odaklı ödev, proje, portfolyo gibi yöntemlerle sağlanmalıdır. Ders kazanımlarına ve eğitim türlerine uygun sınav yöntemleri planlamalı ve uygulanmalıdır. Sınav uygulama ve güvenliği (örgün/çevrimiçi sınavlar, dezavantajlı gruplara yönelik sınavlar) mekanizmaları bulunmalıdır. Bölüm, ölçme değerlendirme yaklaşım ve olanaklarını öğrenci-öğretim elemanı geri

bildirimine dayalı biçimde iyileştirmeli, bunların duyurulması, uygulanması, kontrolü, hedeflerle uyumu ve alınan önlemler irdelenmelidir.

B.2.3. Öğrenci Kabulü, Önceki Öğrenmenin Tanınması ve Kredilendirilmesi

Öğrenci kabulüne ilişkin ilke ve kuralları tanımlanmalı ve ilan edilmelidir. Bu ilke ve kurallar birbiri ile tutarlı olup, uygulamalar şeffaf olmalıdır. Diploma, sertifika gibi belge talepleri titizlikle takip edilmelidir. Uluslararasılaşma politikasına paralel hareketlilik destekleri, öğrenciyi teşvik, kolaylaştırıcı önlemler alınmalı ve hareketlilikte kredi kaybı olmaması yönünde uygulamalar olmalıdır.

B.2.4. Yeterliliklerin Sertifikalandırılması ve Diploma

Yeterliliklerin onayı, mezuniyet koşulları, mezuniyet karar süreçleri açık, anlaşılır, kapsamlı ve tutarlı şekilde tanımlanmış ve kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Sertifikalandırma ve diploma işlemleri bu tanımlı sürece uygun olarak yürütülmekte, izlenmekte ve gerekli önlemler alınmalıdır.

B.3. Öğrenme Kaynakları ve Akademik Destek Hizmetleri

Bölüm, hedeflediği nitelikli mezun yeterliliklerine ulaşmak ve eğitim- öğretim faaliyetlerini yürütmek için uygun altyapıya, kaynaklara ve ortamlara sahip olmalı ve öğrenme olanaklarının tüm öğrenciler için yeterli ve erişilebilir olmasını güvence altına almalıdır. Kurum öğrencilerin akademik gelişimi ve kariyer planlamasına yönelik destek hizmetleri sağlamalıdır.

B.3.1. Öğrenme Ortam ve Kaynakları

Sınıf, laboratuvar, kütüphane, stüdyo; ders kitapları, çevrimiçi (online) kitaplar/belgeler/videolar vb. kaynaklar uygun nitelik ve niceliktedir, erişilebilirdir ve öğrencilerin bilgisine/kullanımına sunulmalıdır. Öğrenme ortamı ve kaynaklarının kullanımı izlenmeli ve iyileştirilmelidir. Kurumda eğitim-öğretim ihtiyaçlarına tümüyle cevap verebilen, kullanıcı dostu, ergonomik, eş zamanlı ve eş zamansız öğrenme, zenginleştirilmiş içerik geliştirme ayrıca ölçme ve değerlendirme ve hizmetiçi eğitim olanaklarına sahip bir öğrenme yönetim sistemi bulunmalıdır. Öğrenme ortamı ve kaynakları öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretim elemanı ve öğrenci-materyal etkileşimini geliştirmeye yönelmelidir.

B.3.2. Akademik Destek Hizmetleri

Öğrencinin akademik gelişimini takip eden, yön gösteren, akademik sorunlarına ve kariyer planlamasına destek olan bir danışman öğretim üyesi bulunmalıdır. Danışmanlık sistemi öğrenci portfolyosu gibi yöntemlerle takip edilmeli ve iyileştirilmelidir. Öğrencilerin danışmanlarına erişimi kolay olmalı ve çeşitli erişimi olanakları (yüz yüze, çevrimiçi) bulunmalıdır. Psikolojik danışmanlık ve kariyer merkezi hizmetlerierişilebilir olmalıdır (yüz yüze ve çevrimiçi) ve öğrencilerin bilgisine sunulmalıdır. Hizmetlerin yeterliliği takip edilmelidir.

B.3.3. Tesis ve Altyapılar

Tesis ve altyapılar (yemekhane, yurt, teknoloji donanımlı çalışma alanları; sağlık, ulaşım, bilişim hizmetleri, uzaktan eğitim altyapısı) ihtiyaca uygun nitelik ve nicelikte, erişilebilir olmalı ve öğrencilerin bilgisine/kullanımına sunulmalıdır. Tesis ve altyapıların kullanımı izlenmeli ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmelidir.

B.3.4. Dezavantajlı Gruplar

Dezavantajlı, kırılgan ve az temsil edilen grupların (engelli, yoksul, azınlık, göçmen vb.) eğitim olanaklarına erişimi eşitlik, hakkaniyet, çeşitlilik ve kapsayıcılık gözetilerek sağlanmalıdır. Uzaktan eğitim alt yapısı bu grupların ihtiyacı dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Üniversite yerleşkelerinde

ihtiyaçlar doğrultusunda engelsiz üniversite uygulamaları bulunmalıdır. Bu grupların eğitim olanaklarına erişimi izlenmeli ve geri bildirimleri doğrultusunda iyileştirilmelidir.

B.3.5. Sosyal, Kültürel, Sportif Faaliyetler

Öğrenci toplulukları ve bu toplulukların etkinlikleri, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerine yönelik mekân, bütçe ve rehberlik desteği olmalıdır. Ayrıca sosyal, kültürel, sportif faaliyetleri yürüten ve yöneten idari örgütlenme mevcut olmalıdır. Gerçekleştirilen faaliyetler izlenmeli, ihtiyaçlar doğrultusunda iyileştirilmelidir.

B.4. Öğretim Kadrosu

Bölüm, öğretim elemanlarının işe alınması, atanması, yükseltilmesi ve ders görevlendirmesi ile ilgili tüm süreçlerde adil ve açık olmalıdır. Hedeflenen nitelikli mezun yeterliliklerine ulaşmak amacıyla, öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yetkinliklerini sürekli geliştirmek için olanaklar sunmalıdır.

B.4.1. Atama, Yükseltme ve Görevlendirme Kriterleri

Öğretim elemanı (uluslararası öğretim elemanları dahil) atama, yükseltme ve görevlendirme süreç ve kriterleri belirlenmiş ve kamuoyuna açık olmalıdır. İlgili süreç ve kriterler akademik liyakati gözetip, fırsat eşitliğini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Uygulamanın kriterlere uygun olduğu kanıtlanmalıdır. Öğretim elemanı ders yükü ve dağılım dengesi şeffaf olarak paylaşılmalıdır. Kurumun öğretim üyesinden beklentisi bireylerce bilinmelidir. Kurum dışından ders vermek üzere görevlendirilenlerin seçiminde liyakate dikkat edilmeli ve yarıyıl sonunda performansları şeffaf ve etkin bir şekilde değerlendirilmelidir. Kurumda eğitim-öğretim ilkelerine ve kültürüne uyum gözetilmelidir.

B.4.2. Öğretim Yetkinlikleri ve Gelişimi

Öğretim yetkinliği geliştirme süreçleri ihtiyaç analizleri temelinde planlanmalı, yaygın biçimde yürütülmeli ve etkililiği düzenli olarak izlenmelidir. Tüm öğretim elemanlarının etkileşimli aktif ders verme yöntemlerini ve uzaktan eğitim süreçlerini öğrenmeleri ve kullanmaları için sistematik eğiticilerin eğitimi etkinlikleri (kurs, çalıştay, ders, seminer vb) ve bunu üstlenecek/ gerçekleştirecek öğretme-öğrenme merkezi yapılanması olmalıdır. Öğretim elemanlarının pedagojik ve teknolojik yeterlilikleri artırılmalıdır. Kurumun öğretim yetkinliği geliştirme performansı değerlendirilmelidir.

B.4.3. Eğitim Faaliyetlerine Yönelik Teşvik ve Ödüllendirme

Öğretim elemanları için yaratıcı/yenilikçi eğitimi uygulamalarını ve bu alanda rekabeti artırmak üzere “iyi eğitim ödülü” gibi teşvik ve ödüllendirme süreçleri düzenlenmelidir. Eğitim ve öğretimi önceliklendirmek üzere atama ve yükseltme kriterlerinde yaratıcı eğitim faaliyetlerine yer verilmelidir.

C. ARAŞTIRMA ve GELİŞTİRME

C.1. Araştırma Süreçlerinin Yönetimi ve Araştırma Kaynakları

Bölüm, araştırma faaliyetlerini stratejik planı çerçevesinde belirlenen akademik öncelikleri ile yerel, bölgesel ve ulusal kalkınma hedefleriyle uyumlu, değer üretebilen ve toplumsal faydaya dönüştürülebilen biçimde yönetmelidir. Bu faaliyetler için uygun fiziki altyapı ve mali kaynaklar oluşturmalı ve bunların etkin şekilde kullanımını sağlamalıdır.

C.1.1. Araştırma Süreçlerinin Yönetimi

Araştırma süreçlerin yönetimine ilişkin benimsenen yaklaşımlar, motivasyon ve yönlendirme işlevinin nasıl tasarlandığı, kısa ve uzun vadeli hedeflerin net ve kesin nasıl tanımlandığı, araştırma yönetimi ekibi ve görev tanımları belirlenmeli; uygulamalar bu kurumsal tercihler yönünde yapılmalıdır. Bilimsel araştırma ve sanatsal süreçlerin yönetiminin etkinliği ve başarısı izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

C.1.2. İç ve Dış Kaynaklar

Kurumun fiziki, teknik ve mali araştırma kaynakları misyon, hedef ve stratejileriyle uyumlu ve yeterli olmalı, kaynakların çeşitliliği ve yeterliliği izlenmeli ve iyileştirilmelidir. Araştırmaya yeni başlayanlar için üniversite içi çekirdek fonlar vardır ve erişimi kolay olmalıdır. Araştırma potansiyelini geliştirmek üzere proje, konferans katılımı, seyahat, uzman daveti destekleri, kişisel fonlar, motivasyonu arttırmak üzere ödül ve rekabetçi yükseltme kriterleri olmalıdır. Üniversite içi kaynakların yıllar içindeki değişimi; bu imkânların etkinliği, yeterliliği, gelişime açık yanları, beklentileri karşılama düzeyi değerlendirilmelidir. Misyon ve hedeflerle uyumlu olarak üniversite dışı kaynaklara yönelme desteklenmelidir. Bu amaçla çalışan destek birimleri ve yöntemleri tanımlı olmalı ve araştırmacılarca iyi bilinmelidir.

C.1.3. Doktora Programları ve Doktora Sonrası İmkânlar

Doktora programlarının başvuru süreçleri, kayıtlı öğrencileri ve mezun sayıları ile gelişme eğilimleri izlenmelidir. Kurumda doktora sonrası (post-doc) imkânları bulunmalıdır ve kurumun kendi mezunlarını işe alma (inbreeding) politikası açık olmalıdır.

C.2. Araştırma Yetkinliği, İş birlikleri ve Destekler

Bölüm, öğretim elemanları ve araştırmacıların bilimsel araştırma ve sanat yetkinliğini sürdürmek ve iyileştirmek için olanaklar (eğitim, iş birlikleri, destekler vb.) sunmalıdır.

C.2.1. Araştırma Yetkinlikleri ve Gelişimi

Doktora derecesine sahip araştırmacı oranı, doktora derecesinin alındığı kurumların dağılımı; kümelenme/ uzmanlık birikimi, araştırma hedefleri ile örtüşme konularının analizi, hedeflerle uyumu irdelenmelidir. Akademik personelin araştırma ve geliştirme yetkinliğini geliştirmek üzere eğitim, çalıştay, proje pazarları vb. gibi sistematik faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

C.2.2. Ulusal ve Uluslararası Ortak Programlar ve Ortak Araştırma Birimleri

Kurumlararası işbirliklerini, disiplinlerarası girişimleri, sinerji yaratacak ortak girişimleri özendirecek mekanizmalar mevcutve etkin olmalıdır. Ortak araştırma veya lisansüstü programları, araştırma ağlarına katılım, ortak araştırma birimleri varlığı, ulusal ve uluslararası işbirlikleri gibi çoklu araştırma faaliyetleri tanımlanmalı, desteklenmeli ve sistematik olarak izlenerek kurumun hedefleriyle uyumlu iyileştirmeler gerçekleştirilmelidir.

C.3. Araştırma Performansı

Bölüm, araştırma faaliyetlerini verilere dayalı ve periyodik olarak ölçmeli, değerlendirmeli ve sonuçlarını yayımlamalıdır. Elde edilen bulgular, kurumun araştırma ve geliştirme performansının periyodik olarak gözden geçirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi için kullanılmalıdır.

C.3.1. Araştırma Performansının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Bölümdeki araştırma faaliyetleri yıllık bazda izlenmeli, değerlendirilmeli, hedeflerle karşılaştırılmalı ve sapmaların nedenleri irdelenmelidir. Kurumun odak alanlarının üniversite içi bilinirliği, üniversite dışı bilinirliği; uluslararası görünürlük, uzmanlık iddiası konularının analizi, hedeflerle uyumu sistematik olarak analiz edilmelidir. Performans temelinde teşvik ve takdir mekanizmaları kullanılmalıdır.

C.3.2. Öğretim Elemanı/Araştırmacı Performansının Değerlendirilmesi

Öğretim elemanlarının araştırma performansını paylaşması beklenir; bunu düzenleyen tanımlı süreçler olmalı ve bunlar ilgili paydaşlarca bilinmelidir. Araştırma performansı yıl bazında izlenmeli, değerlendirilmeli ve kurumsal politikalar doğrultusunda kullanılmalıdır. Çıktılar, grubun ortalama değerleri ve saçılım şeffaf olarak paylaşılmalıdır. Performans değerlendirmelerinin sistematik ve kalıcı olması sağlanmalıdır.

TOPLUMSAL KATKI

D.1. Toplumsal Katkı Süreçlerinin Yönetimi ve Toplumsal Katkı Kaynakları

Kurum, toplumsal katkı faaliyetlerini stratejik amaçları ve hedefleri doğrultusunda yönetmelidir. Bu faaliyetler için uygun fiziki altyapı ve mali kaynaklar oluşturmalı ve bunların etkin şekilde kullanımını sağlamalıdır.

D.1.1. Toplumsal Katkı Süreçlerinin Yönetimi

Bölümün toplumsal katkı politikası kurumun toplumsal katkı süreçlerinin yönetimi ve organizasyonel yapısı kurumsallaşmış olmalıdır. Toplumsal katkı süreçlerinin yönetim ve organizasyonel yapısı kurumun toplumsal katkı politikası ile uyumlu olmalı, görev tanımları belirlenmelidir. Yapının işlerliği izlenmeli ve bağlı iyileştirmeler gerçekleştirilmelidir

D.1.2. Kaynaklar

Toplumsal katkı etkinliklerine ayrılan kaynaklar (mali, fiziksel, insan gücü) belirlenmeli, paylaşılmalı ve kurumsallaşmış olmalı, bunlar izlenmeli ve değerlendirilmelidir.

D.2. Toplumsal Katkı Performansı

Kurum, toplumsal katkı stratejisi ve hedefleri doğrultusunda yürüttüğü faaliyetleri periyodik olarak izlemeli ve sürekli iyileştirmelidir.

HAZIRLAYAN	GÖZDEN GEÇİREN/KONTROL	ONAYLAYAN
Doç.Dr. Hüseyin Naci BAYRAÇ	Doç. Dr. Nurcan DENİZ	